

Handlingsplan mot våldsbejakande extremism

Rinkeby-Kista
stadsdelsnämnd

2019

stockholm.se

Innehåll

Inledning och syfte	3
Ansvar och samverkan	3
Lokal lägesbild.....	5
Förebyggande arbete	9
<i>Förebyggande aktiviteter .....</i>	<i>9</i>
Förhindrande arbete.....	11
<i>Förhindrande aktiviteter.....</i>	<i>13</i>
<i>Aktiviteter föreningsbidrag och upplåtande av lokaler eller öppna rum ....</i>	<i>14</i>
Kompetenshöjande insatser	14
<i>Kompetenshöjande aktiviteter: .....</i>	<i>14</i>
Uppföljning.....	15

Inledning och syfte

Våldsbejakande extremism är ett samlingsbegrepp för rörelser, ideologier eller miljöer som inte accepterar en demokratisk samhällsordning och som främjar våld för att uppnå ett ideologiskt mål. Med våldsbejakande menas handlingar såsom att stödja, uppmana till eller delta i ideologiskt motiverade våldshandlingar för att främja en sak. Våldsbejakande extremistmiljöer kan utgöra ett hot till exempel mot samhällets grundläggande struktur, dess styrelseskick eller de politiska företrädarna på olika nivåer. På så sätt kan våldsbejakande extremistmiljöer utgöra ett hot mot hela demokratin och dessutom ett allvarligt hot mot medborgares möjligheter att utöva sina demokratiska rättigheter. Den demokratiska processen underkänns av extremisterna och de ser det därför som motiverat att ta till odemokratiska metoder i kampen för att uppnå det de uppfattar vara det ideala samhället.¹

För att säkerställa Stockholms stads förmåga att förebygga och försvåra våldsbejakande extremism i staden beslutade kommunfullmäktige i maj 2016 stadsövergripande riktlinjer mot våldsbejakande extremism.² I riktlinjerna framgår att stadsdelsnämnderna och berörda facknämnder ska utarbeta lokala handlingsplaner. Syftet med handlingsplanen är att säkerställa en tydlig ansvarsfördelning och struktur för arbetet med att förebygga och motverka våldsbejakande extremism på lokal nivå. Handlingsplanerna ska innehålla en lokal lägesbild och därtill lämpliga lokala aktiviteter. Handlingsplanerna revideras årligen. I kommunfullmäktiges budget 2019 framgår arbetet mot våldsbejakande extremism ska utvecklas utifrån kunskap och forskning inom området.

Stadens arbete mot våldsbejakande extremism är riktat mot tre extremistmiljöer; den autonoma miljön, vit makt-miljön och den islamistiska extremistiska miljön. En miljö i det här sammanhanget är en samling grupper som delar en ideologisk grund. Att arbetet fokuserar på dessa beror på att Säkerhetspolisen bedömer att dessa grupper är de främsta hoten mot vår demokrati och också mest benägna att använda våld för sin sak.³ Läs mer om stadens arbete på <https://intranat.stockholm.se/Sidor/2017/1/Valdsbejakande-extremism-/>

Ansvar och samverkan

Ansvar

I Stockholms stad verkar och vistas i olika utsträckning personer och grupperingar från alla de våldsbejakande extremistiska miljöer som identifierats i Sverige. Var de finns och hur aktiva dessa olika grupper är skiftar över tid och dessa förändringar kan ske snabbt. Att dessa miljöer ständigt förändras är därför en viktig utgångspunkt att ta hänsyn till för de nämnder i staden som arbetar med dessa frågor. Staden ska aktivt motverka våldsbejakande extremism i de stadsdelar där sådana rörelser har fått fäste. Åtgärder ska vidtas skyndsamt när det finns kunskap om etablerade extremistgrupperingar i ett område, kunskap om individer som rekryterar till extremistgrupper eller där individer uppvisar riskbeteenden om radikalisering. Det ska finnas tydliga rutiner för att på individnivå kunna hantera avhoppare och drabbade. Stadsdelsnämnderna och berörda facknämnder ska utarbeta lokala handlingsplaner med

---

¹ *Våldsbejakande extremism i Sverige - nuläge och tendenser* (Ds 2014:4), s. 17 och 20

² Dnr 155-943/2015

³ Säkerhetspolisens årsbok 2017, s30-35

verksamhetsspecifika analyser av nuläget och med riktade insatser i arbetet mot våldsbejakande extremism. Samtliga nämnder ska genom kontroll och uppföljning säkerställa att ekonomiska bidrag eller tillgång till lokaler inte går till någon aktör som inte står bakom den demokratiska rättsstatens principer, de mänskliga rättigheterna och jämställdhet mellan kvinnor och män, eller som uppmuntrar eller möjliggör våldsbejakande extremism.

Stadens verksamheter har ett uppdrag att arbeta mot våldsbejakande extremism och berörda nämnder ansvarar för att aktiviteter som är lämpliga i förhållande till lägesbilden genomförs. Behovet av aktiviteter och aktiviteternas innehåll kan variera mellan olika delar av staden beroende på hur lägesbilden ser ut och vilka extremistiska grupper som finns lokalt. Berörda nämnder ansvarar vidare för att anställda inom de egna verksamhetsområdena har kunskap om området och känner till innehållet i nämndens handlingsplan. Nämnderna ska ha en lokal samordnare för detta arbete. Den lokala samordnaren ansvarar för att:

- Delta i stadens nätverk för samordnare mot våldsbejakande extremism och ha en nära samverkan med stadens centrala samordnare
- Löpande samverka med polisen och andra berörda aktörer lokalt för att ha en aktuell lägesbild.
- Vara kontaktpunkt från förvaltningen gentemot Polismyndigheten och andra berörda aktörer i frågor som rör våldsbejakande extremism.
- Säkerställa informationsdelning till berörda aktörer inom förvaltningens verksamheter.
- Stödja förvaltningens verksamheter som berörs av frågan i sitt arbete.
- Säkerställa, tillsammans med kommunikatör, att förvaltningen har en tydlig och saklig information och kommunikation med invånarna.
- Att bevaka och följa frågan lokalt, regionalt och nationellt.

Samverkan

Stadens verksamheter ska ha en nära samverkan med Polismyndigheten. Det lokala brottsförebyggande arbetet regleras i samverkansöverenskommelse mellan stadsdelen och berört lokalpolisområde. I frågor avseende våldsbejakande extremism ska lägesbild och handlingsplanens aktiviteter tas fram i samråd mellan nämnd och relevant polisfunktion.

Samverkan avseende våldsbejakande extremism ska infogas i den befintliga samverkan och de samverkansorgan som finns idag med polis, skola, socialtjänst, förskola och civilsamhället med flera. Det är den som är ansvarig för samverkansforumet som är ansvarig för att våldsbejakande extremism tas upp med regelbundenhet vid möten.

Samverkan kring individer i risk att radikaliserar

I stadens verksamheter möter medarbetare individer i riskzon för destruktiva livsmiljöer och utanförskap, exempelvis kriminalitet och radikalisering. Det finns ett behov av att utveckla arbetssätt och metoder för att fånga upp och motverka att individer radikaliserar. Särskilt viktig i detta arbete är samverkan mellan skola, socialtjänst och polis och forum för sådan samverkan ska säkerställas.

Individer ska tillfrågas om samtycke till att dela relevant information med berörda aktörer rutinmässigt av stadens verksamheter så att samverkan kan ske på individnivå med polisen i

så stor omfattning som möjligt. Detta är avgörande för att kunna förebygga och förhindra radikaliserings och våldsbejakande extremism.

Rutin vid oro/händelse rörande våldsbejakande extremism

För att tydliggöra rutiner för gemensam hantering kring radikaliserade individer har en rutin tagits fram. Där beskrivs hur medarbetare i staden ska agera när de känner oro för en individ eller det har inträffat något som kan vara kopplat till våldsbejakande extremism.

Blankett för avidentifierad information

En blankett för avidentifierad information har tagits fram för att användas vid oro/händelser rörande VBE. Den finns på intranätet och ska fyllas i och skickas till förvaltningens samordnare. Blanketten är en del i arbetet med att kartlägga förekomsten av VBE lokalt.

Lokal lägesbild

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning har stora utmaningar vad gäller islamistisk våldsbejakande extremism. Inrapporterade händelser under år 2018 är relativt få men har ökat kraftigt under 2019 bl.a. genom inkomna orosanmälningar från säkerhetspolisen. Anmälningarna förstärker ytterligare lägesbilden kring problematiken i stadsdelsområde och tydliggör nödvändigheten av kunskap och rutiner inom förvaltningen avseende problematiken med våldsbejakande extremism.

Det finns kriminella nätverk med brottsaktiva islamister som utövar ideologiskt motiverad brottslighet och konventionell försörjningsbrottslighet. Det finns återvändare i Järvaområdet och antalet kan tänkas öka i och med den nuvarande situationen i Syrien. Polisens lägesbild pekar på fler individer med koppling till islamistisk våldsbejakande extremism än vad förvaltningens lägesbild återspeglar. Förklaringen till detta kan vara svårigheten för stadsdelen att upptäcka individer med koppling till just islamistisk extremism då denna form inte lika synlig som politiskt ideologisk extremism som ofta syns i form av olika manifestationer.

Enligt föreningen Fastighetsägare i Järva har ingen incident rapporterats från de kommunala fastighetsbolagen. Inte heller Järvapsykiatrik har noterat något fall med koppling till våldsbejakande extremism inom sin verksamhet

Arbetsmarknadsförvaltningen påtalar ett antal händelser kopplat till islamistisk VBE där personer bland annat uttryckt åsikter och oro för närstående. Utbildningsförvaltningen rapporterar enstaka händelser med uttryck för islamistisk vbe varav en föranledde orosanmälan till socialtjänsten. Idrottsförvaltningens har meddelat att en bokningsenhet stoppade lokalbokningen för en odemokratisk islamsk organisation och en incident rörande affischering av antidemokratiskt budskap har skett.

Kartläggning

Inför årets handlingsplaner har stadsledningskontoret tagit fram en gemensam enkät för en enhetligare inhämtning av information till berörda förvaltningars lägesbilder. Underlaget för den lokala lägesbilden har inhämtats från förvaltningens egna verksamheter, polisen, Järvapsykiatrik, civilsamhället och fastighetsägare i Järva. Utbildningsförvaltningen, arbetsmarknadsförvaltningen, idrottsförvaltningen samt statistik om rapporterade incidenter och klotter har delgetts förvaltningen utifrån lokala händelser. Polisen har informerat om den lokala lägesbilden vid ett möte samt via mejl. Informationen från föreningen Fastighetsägare i Järva och Järvapsykiatrik har erhållits via mejl. Genom ett möte med polisen och några lokala föreningar har information delgetts förvaltningen från civilsamhället.

Förvaltningen

Det har ålagts förvaltningens enhetschefer att svara på enkäten utifrån inhämtad information från personalen i respektive verksamhet. Drygt hälften av de tillfrågade har besvarat enkäten de flesta är enhetschefer. Det finns endast ett fåtal rapporterade incidenter under år 2018 i Rinkeby-Kista stadsdelsområde. När det gäller frågorna om handlingsplaner, vägledning samt rutiner uppger de flesta respondenterna att de känner helt eller delvis till den lokala handlingsplanen och stadens vägledning. Bland medarbetarna är det färre som känner till dessa dokument. Bland cheferna är det endast en fjärdedel som känner till blanketten för avidentifierad information och ännu färre bland medarbetarna. När det gäller samverkan är polis och socialtjänst de viktigaste samverkansparterna där hälften uppger att de redan har samverkan och hälften önskar samverkan. Det är få som uppger att de har samverkan med lokala föreningar medan flera uppger att de önskar föreningssamverkan. Kunskapsnivån hos medarbetare uppges vara låg, tre fjärdedelar av cheferna anger att medarbetarna har liten eller ingen kunskap. Enkäten visar att den våldsbejakande islamistiska extremistiska miljön har förekommit i enstaka fall i form av åsiktsyttringar och den autonoma miljön har vid några

tillfällen påträffats i form av antidemokratiska budskap i form av graffitti, affischering och poesi. Sedan tidigare finns det individer från stadsdelsområdet som anslutit sig till terrorstämplade grupper i andra länder och i slutet av 2018 meddelade polisen att ett antal av dessa individer återvänt till stadsdelsområdet. I januari år 2019 fick förvaltningen ett antal orosanmälningar från polisen gällande barn till återvändare. Socialtjänsten har handlagt ärendena på sedvanligt sätt. Några medarbetare har meddelat att de sett representanter för organisationen Hizb ut Tahrir dela ut flygblad inför valet 2018 med uppmaning att inte rösta. Förvaltningens lägesbild gör inte anspråk på att vara heltäckande.

Aidentifierad blankett

Under 2018 inkom några enstaka blanketter till samordnaren som rör händelser/oro kopplad till stadsdelen.

IA (incidentrapportering) och Tyck till-appen

Enligt statistik från stadens rapportsystem IA finns en incident inrapporterad av Idrottsförvaltningen. I Tyck till-appen finns inget registrerat med koppling till våldsbejakande extremism i Rinkeby-Kista.

Fackförvaltningar

Tre fackförvaltningar har skickat sin lägesbild rörande Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning.

Arbetsmarknadsförvaltningen: Det har varit ett antal händelser kopplat till islamistisk våldsbejakande extremism. Två personer som uttryckt åsikter och vid fyra tillfällen har anhöriga uttryckt oro för släktingar. I stadsdelarna Rinkeby, Akalla och Husby har det uppmärksammas flygbladsutdelning vid fem tillfällen samt vid sju tillfällen har personer burit symboler. Det har även förekommit försök till rekrytering. Vid ett tillfälle rapporteras våld kopplat till den autonoma våldsbejakande miljön från en vuxenutbildningsenhet.

Utbildningsförvaltningen: I Rinkeby-Kista har 9 skolor svarat på enkäten varav; 2 kommunala högstadieskolor, 4 kommunala låg/mellanstadieskolor, 1 fristående låg/mellanstadieskola, 1 fristående högstadieskola och ett kommunalt gymnasium. Enstaka händelser med uttryck för islamistisk vbe skett, en av dessa föranledde en orosanmälan till socialtjänsten. Alla skolorna önskar samverka med andra aktörer speciellt socialtjänst och polis där befintlig samverkan finns men är lägre än vad som önskas, vidare önskas även samverkan med samfund.

Idrottsförvaltningen

Bokningsenheten stoppade lokalbokningen för en odemokratisk islamsk organisation som ville boka lokal i Kista, via en privatperson. Då handläggare fick uppgift om att mötet skulle äga rum kunde mötet avbokas. En incident om affischering av antidemokratiskt budskap i anslutning till Husbybadet samt på flera ställen i Husby har noterats.

Externa aktörers lägesbild

Polisen

När det gäller den autonoma miljön och vit makt-miljö finns ett fåtal kända individer i området. Det finns dock inga tecken på en aktiv verksamhet utan brotten begås i regel utanför Järvaområdet. Den våldsbejakande islamistiska miljön bedöms för närvarande av polisen som

Järvaområdets mest förekommande utifrån perspektivet antal potentiellt brottsaktiva personer. Det finns kriminella nätverk med brottsaktiva islamister som är aktiva både med ideologiskt motiverad brottslighet och med konventionell försörjningsbrottslighet. Vidare fungerar medlemmarna som främjare och organisatörer av aktivism inriktad mot stöd till terrorattentat och terrornätverk i andra stater. Enligt säkerhetspolisen finns ett antal individer från stadsdelen som fortfarande befinner sig i konfliktområden i framför allt Syrien/Irak och Somalia. Det finns också återvändare från krigsdrabbade områden som bor i Järvaområdet .

Enligt polisen finns inga anmälningar vad gäller brott begångna i Rinkeby-Kista stadsdelsområde med koppling till våldsbejakande extremism. Det har dock kommit in anmälningar om brott och misstanke om brott med koppling till våldsbejakande extremism som gäller individer folkbokförda i Rinkeby-Kista stadsdelsområde.¹

Civilsamhället

Polisen, förvaltningen och lokala muslimska föreningar har haft ett möte kring framtida återvändare där det framkom en viss oro från föreningarnas sida. Föreningarna ställer sig positiva till att utveckla samverkan kring dessa frågor.

Fastighetsbolagen

Föreningen Fastighetsägare i Järva har kontakt med alla kommunala bostadsbolag i stadsdelsområdet samt även några privata fastighetsägare. Förvaltningen tillfrågade föreningen om de fått in någon information om tecken på våldsbejakande extremism. Föreningen svarade hatt ingen sådan information inkommit inte heller har föreningen uppmärksammat något med anknytning till våldsbejakande extremism.

Järvapsykiatri

Enligt Järvapsykiatri har inte något fall med koppling till våldsbejakande extremism noterats i verksamheten under 2018.

Analys

Under 2019 tar Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning tillsammans Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning fram en gemensam trygghetsstrategi. Handlingsplanen mot våldsbejakande extremism hänger tätt samman med trygghetsstrategin i förebyggandet av kriminalitet, våld och utanförskap. Enligt stadens trygghetsmätning är förtroendet till förvaltningen lågt bland boende i området. Då det är få i förvaltningen som uppger att de har samverkan med lokala föreningar men önskar föreningssamverkan visar det ett utvecklingsbehov av strukturerad samverkan. Genom ett utåtriktat arbete i form i samverkan med lokala föreningar och organisationer kan tilliten öka och leda till att tidigt upptäcka radikaliseringsproblematik. Att förvaltningen samverkar med polis och det lokala civilsamhället utgör viktiga delar i arbetet mot våldsbejakande extremism. Att även stärka demokrati och integrationsarbete förebygger risk för radikalisering in i våldsbejakande extremistmiljöer.

I förvaltningens enkät framkommer ett behov av mer information och ökad kunskap hos personalen om stadens vägledning, förvaltningens handlingsplan och blanketten för avidentifierad information. Det finns behov av att säkerställa spridningen av handlingsplanen

och stadens utbildningar, webbutbildningen samt fortsatt implementering av blanketten för avidentifierad information. Medarbetarnas kompetens behöver höjas och rutiner behöver utvecklas för arbetet mot våldsbejakande extremism. Då det i nuläget kan förväntas att problematiken med islamistisk våldsbejakande extremism i stadsdelen kommer finnas kvar i samma omfattning och i delar kan komma att öka krävs det att förvaltningen arbetar aktivt med att höja medarbetarnas kunskap kring frågan och säkerställer att rutiner för arbetet finns och är kända samt att samverka med relevanta aktörer kan genomföras kontinuerligt och effektivt.

Förebyggande arbete

Förebyggande arbete handlar bland annat om att öka medvetenheten i demokratifrågor, samt att bedriva ett förebyggande arbete mot utanförskap, våld och annan kriminalitet. Hur normer kring kriminalitet och en våldsbejakande mansroll skapas och kan förändras är viktigt i detta. Insatserna handlar inte specifikt om radikaliserings och extremism, utan är generellt förebyggande och arbete bedrivs redan i staden – i förskolor och skolor, på mötesplatser för unga, inom socialtjänsten, genom det arbete ideella organisationer utför.

Frågan om vad det är som gör att våldsbejakande extremistiska grupper växer fram i ett samhälle är mycket komplex. Generellt rör det sig alltid om samverkande faktorer. Inget enskilt förhållande kan tillskrivas skulden för att extremistmiljöer växer fram. En grundförutsättning för att enskilda personer inte ska dras till våldsbejakande extremistmiljöer är att barn och unga får en bra uppväxt, ges goda förutsättningar till bra resultat i skolan, en rik och meningsfull fritid och arbete eller sysselsättning. Förebyggande arbete mot våldsbejakande extremism ska vila på att det finns god tillit, jämlikhet och delaktighet.

Tidig upptäckt

Inom ramen för arbetet mot våldsbejakande extremism är det viktigt att upptäcka extremistiska miljöer och personer i riskzon att radikaliseras i ett tidigt skede. Medarbetare som jobbar med frågan behöver känna till den lokala lägesbilden. Kunskap om olika gruppers symboler och andra kännetecken, till exempel kläder, är också betydelsefull liksom kunskap om vart medarbetare och medborgare ska vända sig när det finns misstanke att en person håller på att radikaliseras eller på annat sätt stödjer, rekryterar eller förespråkar våldsbejakande extremism.

Stadens arbete ska fokusera på att motverka utanförskap och förebygga att enskilda individer attraheras av våldsbejakande miljöer. Arbetet mot våldsbejakande extremism ska inkluderas i det befintliga främjande och förebyggande arbetet och kombineras med demokratistärkande insatser och aktiviteter för att skapa ett motståndskraftigt samhälle. Insatserna är beroende på vilken typ av extremism det handlar om och ska ske utifrån individuella förutsättningar

Förebyggande aktiviteter:

Aktivitet	Ansvarig	Tidplan	Uppföljning
Säkerställa att VBE-frågan finns med som en punkt på dagordningen i	Förvaltningsledningen,	Juni 2019 – maj 2020	Tertialrapport 1 och 2 samt

<p>samtliga samverkansforum såsom Trygghet i fastigheter och utemiljö, Skolsociala stödteam, SSPF-grupper samt i samverkansforum med civilsamhället såsom lokala IOP:n.</p>	<p>Enhetschefer, Strateger</p>		<p>verksamhetsberättelse 2019</p>
<p>Samordnaren deltar i möten med stadens nätverk, och det regionala nätverket samt har regelbunden kontakt med polis och andra relevanta lokala aktörer.</p>	<p>Samordnaren</p>	<p>Löpande</p>	<p>Tertialrapport 1 och 2 samt verksamhetsberättelse 2019</p>
<p>Förvaltningen har ingått nio IOP:n med civilsamhället för främjande av demokrati och delaktighet.</p>	<p>Förvaltningsledningen</p>	<p>Löper på tre år 2018-2021</p>	<p>Tertialrapport 1 och 2 samt verksamhetsberättelse</p>
<p>Samtliga medarbetare som arbetar ute i området ska fotografera och rapportera klotter och annan skadegörelse som anknyter till VBE i stadens Tyck-till-app.</p>	<p>Förvaltningsledningen Enhetschefer</p>	<p>Juni 2019 – maj 2020</p>	<p>Tertialrapport 1 och 2 samt verksamhetsberättelse 2019</p>
<p>VBE-frågorna ska ingå som en del i den lokala samverkansöverenskommelsen med polisen.</p>	<p>Stadsdelsdirektören</p>	<p>Revidering hösten 2019</p>	<p>Tertialrapport 1 och 2 samt verksamhetsberättelse 2019</p>
<p>Förvaltningens fältförlagda verksamheter och verksamheter som möter medborgare ska ha god kännedom om stadens rutin för oro/händelse kopplat till våldsbejakande extremism.</p>	<p>Avdelningschefer</p>	<p>Juni 2019 – december 2019</p>	<p>Tertialrapport 1 och 2 samt verksamhetsberättelse 2019</p>
<p>Förvaltningen arbetar mot våld genom en kunskapshöjande kampanj ”En våldsförebyggande vecka” riktad både till personalen och till medborgarna i oktober.</p>	<p>Förvaltningsledning</p>	<p>Mars 2019 - oktober 2019</p>	<p>Verksamhetsberättelse 2019</p>
<p>Förvaltningen arbetar våldsförebyggande och normkritiskt med metoden Mentors violence prevention i samverkan med de kommunala högstadieskolorna.</p>	<p>Enhetschef</p>	<p>Löpande</p>	<p>Verksamhetsberättelse 2019</p>
<p>Handlingsplanen implementeras i förvaltningen.</p>	<p>Förvaltningsledning</p>	<p>Juni 2019 – december 2019</p>	<p>Verksamhetsberättelse 2019</p>
<p>Förvaltningen ser till att information om stödmaterial, webbutbildningen och blanketten för avidentifierad information sprids till alla medarbetare</p>	<p>Förvaltningsledning</p>	<p>Juni 2019 – december 2019</p>	<p>Verksamhetsberättelse 2019</p>

och att samma information ges till nyanställda i samband med introduktionen.			
Varje enhet ska ha en kontaktperson för VBE-frågor.	Förvaltningsledningen	Juni 2019 – december 2019	Verksamhetsberättelse 2019
Förvaltningen förebygger utanförskap och kriminalitet genom ”Studier och arbete” i samverkan med jobbtorg och Föräldrådet i Rinkeby riktat till unga 16-29 år som varken studerar eller arbetar.	Enhetschef	Löpande	Tertialrapport 1 och 2 samt verksamhetsberättelse 2019
Familjehuset erbjuder föräldrastöd till föräldrar med barn 0-18 år i form av; föräldraprogram, hembesöksprogram, pappagrupper, öppen förskola och integrationsförskola. Verksamheten är universellt förebyggande och kan tidigt uppmärksamma risk för radikalisering.	Enhetschef	Löpande	Tertialrapport 1 och 2 samt verksamhetsberättelse 2019
Se över strukturen för samverkan med lokala föreningar och samfund i samband med framtagandet av trygghetsstrategin.	Förvaltningsledning	Juni 2019 – maj 2020	Tertialrapport 1 och 2 samt verksamhetsberättelse 2019
Förvaltningen erbjuder feriejobb till ungdomar 15-19 år.	Förvaltningsledningen	Löpande	Tertialrapport 1 och 2 samt verksamhetsberättelse 2019
Skolsociala stödteam åk 7-9 som, i samverkan med de kommunala skolorna, ger insatser till elever som riskerar att inte nå målen pga. hög frånvaro.	Enhetschef	Löpande	Tertialrapport 1 och 2 samt verksamhetsberättelse 2019

Förhindrande arbete

Det förhindrande arbetet är de insatser och åtgärder som riktas mot personer som håller på att hamna i, eller befinner sig i våldsbejakande extremistmiljöer. Stadens verksamheter har till uppgift att, inom ramen för sina respektive uppdrag, förebygga att individer dras in i våldsbejakande extremism och stödja dem som är involverade att lämna dessa miljöer. Det är behoven som följer av de våldsamma handlingarna eller risken för sådana handlingar, inte åsikterna, som ska leda till eventuella insatser och åtgärder. Insatserna är beroende på vilken typ av extremism det handlar om och ska ske utifrån individuella förutsättningar.

Allmänt om socialtjänstens arbete

Socialtjänsten har enligt lagstiftning det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp de behöver. Det finns dock inga lagar som stödjer kommuner i att sätta in tvångsåtgärder mot personer som exempelvis återvänt från krig eller rör sig i miljöer med våldsbejakande extremism.

Om en person vill ha stöd kan socialtjänsten erbjuda insatser. Alla ärenden utgår ifrån individens behov, vilket säkerställer att rätt stöd ges utifrån varje enskild individs förutsättningar. Om individen samtycker till att information delas mellan myndigheter och aktörer kan stödet erbjudas inom ramen för till exempel sociala insatsgrupper.

Avhopparverksamhet

I Stockholms stad ska socialtjänsten ha förmåga och förutsättning att underlätta för dem som vill lämna en våldsbejakande miljö och åtgärder ska kunna vidtas. Insatser som utgör stöd till individer som är motiverade att lämna extremistiska miljöer bedöms utifrån motsvarande kriterier som idag används för att ge stöd till individer som vill lämna grov brottslig verksamhet.

Avhopparverksamhet kan erbjudas inom ramen för den stadsövergripande avhopparverksamheten eller i sociala insatsgrupper, SIG. Vid socialförvaltningen finns den stadsövergripande avhopparverksamheten. Verksamhet är tillgänglig för de individer som har ett särskilt skyddsbehov, vilket bedöms av Polismyndighetens personsäkerhetsverksamhet. SIG riktar sig till kvinnor och män, som behöver stöd för att lämna en kriminell livsstil. Inom ramen för detta arbete finns även möjlighet att ta emot personer som vill lämna extremistmiljöer. En förutsättning för att ge stöd till personer som fyllt 18 år är att de har en egen vilja till förändring. För att ingå i en social insatsgrupp måste individen lämna sitt samtycke till att relevant information kan delas mellan berörda myndigheter. Det finns inga särskilda insatser kopplade till avhopparverksamheten utan består av socialtjänstens ordinarie verksamhet såsom behovsprövade insatser i såväl öppna former som i form av placering utanför hemmet, både enligt socialtjänstlagen och, för individer som inte fyllt 20 år, lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) och erbjuda råd och stöd. Alla insatser som beviljas ges utifrån från de individuella behov och förutsättningar som råder i det enskilda fallet.

Stöd till anhöriga

Personer som drabbas av våldsbejakande extremism ska få stöd och trygghet. I akuta situationer kan stöd ges enligt samma principer som för andra brottsoffer. I denna grupp inkluderas anhöriga. Insatserna anpassas utifrån att olika former av våldsbejakande extremism tar sig olika uttryck. Socialtjänstens ordinarie verksamheter har ett ansvar för att kunna stödja anhöriga inom ramen för socialtjänstens uppdrag att tillhandahålla service, råd och stöd.

Stadsövergripande vbe-team

Socialförvaltningen har inrättat ett team vars uppdrag är stadsövergripande och handlar om att i samverkan med polis erbjuda stöd till identifierade återvändare från krigsdrabbade områden såsom Syrien och Irak. Teamets målgrupp är vuxna individer utan barn och målsättningen är att vid ett möte tillsammans med polis erbjuda hjälp och stöd. Kontakten tas efter en polisiär

bedömning kring lämplighet och mötet sker tillsammans med polis och representant från den stadsdelsförvaltning individen tillhör. Om individen vill så kommer stadsdelen tillsammans med den enskilde överens om hur ett stöd skulle kunna byggas upp. När det gäller personer ur nämnda målgrupp som har minderåriga barn och där det finns en oro kring barnen gör polisen en orosanmälan till ansvarig stadsdel. I dessa ärenden kan teamet bistå stadsdelarna med konsultativt stöd. Utöver den kontaktskapande verksamheten och konsultativa stödet kommer teamet att bidra till att utveckla arbetssätt och metoder i samverkan med SLK och andra myndigheter. Utöver den kontaktskapande verksamheten ska expertteamet också bidra till att utveckla arbetssätt och metoder för att arbeta med målgruppen och med samverkande myndigheter.

Expertteam stödjer socialtjänsten i arbetet mot våldsbejakande extremism
Förhindrande aktiviteter:

Aktivitet	Ansvarig	Tidplan	Uppföljning
Vid orosanmälningar kring barn till återvändare ska socialtjänsten hantera dessa ärenden utifrån det regelverk, befintliga rutiner och arbetssätt som finns, efter en bedömning av barnets omedelbara behov av skydd eller stöd.	Avdelningschef Socialtjänsten	Löpande	Tertialrapport 1 och 2 samt verksamhetsberättelse 2019
Samverkan sker med det stadsövergripande vbe-teamet och polis i de frågor som berör stadsdelsområdet.	Avdelningschef Socialtjänsten	Löpande	Tertialrapport 1 och 2 samt verksamhetsberättelse 2019
Utveckla samarbetet mellan jobbtorg och ekonomiskt bistånd i form av workshop.	Enhetschef ekonomiskt bistånd	Februari – september 2019	Verksamhetsberättelse 2019
Stöd till anhöriga ska erbjudas inom ramen för sociala insatsgrupper	Enhetschef Rinkeby-Kistamottagnin gen	Löpande	Tertialrapport 1 och 2 samt verksamhetsberättelse 2019
Stöd till avhoppare ska erbjudas inom ramen för sociala insatsgrupper	Enhetschef	Löpande	Tertialrapport 1 och 2 samt verksamhetsberättelse 2019
Stadens vägledning för oro/händelse kopplat till vbe implementeras.	Avdelningschef socialtjänsten	Mars 2019 - ?	Verksamhetsberättelse 2019
Att säkerställa att VBE-frågan inkluderas i alla samverkansforum med andra aktörer.	Enhetschefer	Löpande	Tertialrapport 1 och 2 samt verksamhetsberättelse 2019
Implementera den stadsövergripande vägledningen för ärenden gällande barn och unga som återvänder från krigsdrabbade områden, med eller utan	Avdelningschef socialtjänsten	Sept 2019 – dec 2019	Verksamhetsberättelse 2019

vårdnadshavare, eller som fortfarande befinner sig i krigsdrabbade områden.			
---	--	--	--

Föreningsbidrag och upplåtande av lokaler

Riktlinjerna för Stockholms stads arbete mot våldsbejakande extremism anger tydligt att stöd i form av ekonomiska bidrag från staden inte ska ges till någon aktör som inte står bakom den demokratiska rättsstatens principer, de mänskliga rättigheterna och jämställdhet mellan kvinnor och män. Föreningar som uppmuntrar till, eller stödjer, våldsbejakande extremism ska fräntas all typ av stöd i den mån de har sådant.

Aktiviteter föreningsbidrag och upplåtande av lokaler eller öppna rum

Aktivitet	Ansvarig	Tidplan	Uppföljning
Implementera de nya stadsövergripande rutinerna för såväl föreningsbidrag som uthyrning av lokaler som de är beslutade av stadsledningskontoret.	Samordnaren	Påbörjas 190901	Verksamhets berättelse 2019

Kompetenshöjande insatser

Behovet av kunskapshöjande åtgärder är fortsatt stort. En webbaserad grundutbildning avseende våldsbejakande extremism har tagits fram och finns i alla anställdas utbildningsportal. Förvaltningarna säkerställer att relevant personal genomgår grundutbildningen samt deltar i andra stadsövergripande utbildningar som anordnas.

Som ytterligare stöd för stadens medarbetare finns stadens kunskapsunderlag om arbetet mot våldsbejakande extremism samlat på en intranätssida

<https://intranat.stockholm.se/Sidor/2017/1/Valdsbejakande-extremism/>

På sidan finns en vägledning för arbetet mot våldsbejakande extremism, kontaktuppgifter till samtliga samordnare inom arbetet mot våldsbejakande extremism, handlingsplaner, symbolsammanställning, rapporter, boktips, poddar filmade föreläsningar m.m.

Kompetenshöjande aktiviteter:

Aktivitet	Ansvarig	Tidplan	Uppföljning
Samtliga berörda medarbetare ska genomgå stadens webbutbildning samt delta i stadens utbildningar både allmänna och riktade.	Berörda avdelningschefer	April 2019 – december 2019	Verksamhets berättelse 2019
Samtliga medarbetare ska känna till stadens intranätssida och följa nyheter och uppdateringar.	Berörda avdelningschefer	Juni 2019 – maj 2020	Verksamhets berättelse 2019
Socialtjänstens chefer och socialsekreterare deltar i utbildning som socialförvaltningen erbjuder med fokus på återvändande barn.	Avdelningschef socialtjänsten	April 2019	Verksamhets berättelse 2019

Uppföljning

Enligt stadens riktlinjer ska handlingsplanen behandlas av ansvarig nämnd och godkännas av kommunstyrelsen. Handlingsplanen ska följas upp årligen inom ramen för ordinarie styrning under inriktningsmålet En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla.

Handlingsplanen revideras årligen utifrån aktuell lägesbild. Lägesbilden tas fram tillsammans med andra berörda nämnder samt i samarbete med polisen. Nästa revidering sker i samband med tertialrapport 1 2020.